

Petros Màrkaris

FINS AQUÍ HEM ARRIBAT

L'Ull de Vidre

TUSQUETS
EDITORS

PETROS MÀRKARIS
FINS AQUÍ HEM ARRIBAT

Traducció del grec de
Montserrat Franquesa i Joaquim Gestí

Col·lecció dirigida per Antoni Marí

Títol original: Τίτλοι Τέλους (*Titloi telous*)

1a edició: abril de 2015

© Petros Màrkaris, 2014, i Diogenes Verlag AG Zurich, 2014. Reservats tots els drets, excepte per a la llengua grega.

© de la traducció: Montserrat Franquesa i Gòdia, i Joaquim Gestí Bautista, 2014
Disseny de la col·lecció: Guillemot-Navares
Reservats tots els drets d'aquesta edició per
Tusquets Editores, S.A. - Av. Diagonal 662-664 - 08034 Barcelona
www.tusquetseditores.com
ISBN: 978-84-9066-074-4
Dipòsit legal: B. 3.771-2015
Fotocomposició: Moelmo, S.C.P.
Imprès a: Huertas Industrias Gráficas, S.A.

És rigorosament prohibida qualsevol forma de reproducció, distribució, comunicació pública o transformació total o parcial d'aquesta obra sense el permís escrit dels titulars dels drets d'explotació.

Me la trobo estesa enmig de la vorera de panxa enlaire davant de l'entrada dels jutjats. Té els ulls tancats. Una dona li ha posat la bossa de mà sota el cap i, agenollada al costat, li fa aire amb un vano de paper improvisat.

És la una del migdia i fa una calor sufocant. Ella té el front brillant de gotes de suor. M'hi inclino i li murmuro:

—¿Katerina, em sents?

—Sembla que té el pols estable —em comenta la dona.

És possible, però la Katerina ni em respon ni obre els ulls. Noto com la cremor de l'asfalt em travessa les soles de les sabates i em fa por que tingui cremades, però no goso aixecar-la de terra. Algú porta una ampolla d'aigua. Hi mullo un mocador de paper i li refresco el front i les galtes.

«Les males notícies arriben com la calamarsa», solia dir el meu pare, que al cel sigui, «quan menys te l'esperes». Estava reunit amb en Guikas i en Gonatàs, de la Brigada Antiterrorista, quan ens ha interromput l'Stel-la, la secretària d'en Guikas.

—Comissari, m'ha trucat la Kula. Diu que baixi immediatament al despatx. És urgent.

—¿Què passa?

—No ho sé, no me n'ha explicat els detalls.

La Kula m'esperava al passadís.

—¿Què passa? Digues.

—Han trucat els vigilants de seguretat dels jutjats. Algú ha atacat la Katerina a l'entrada de l'edifici.

—¿I on és ara?

—Encara és allà. He preguntat si era greu, però no m'ho

han sabut contestar. Per si de cas, però, ja han trucat a l'ambulància.

—Avisa en Vlasópulos, que aconseguixi un cotxe patrulla de seguida.

Mentre esperava l'arribada del cotxe, he trucat a en Fanis. He pensat que havia de trucar també a la meva dona, però de seguida m'he fet enrere. És millor que primer vegi com està sobre el terreny, abans de començar a pensar en el pitjor, possiblement sense motiu.

De lluny sento la sirena de l'ambulància i faig el cor fort fins que arribi en Fanis.

—Katerina, ¿em sents? —li torno a preguntar.

—Sí —em murmura aquest cop, però segueix sense obrir els ulls.

L'ambulància s'atura davant de l'entrada dels jutjats. La gent curiosa que s'hi ha congregat s'aparta i en Fanis baixa en primer lloc. Em fa una mirada ràpida i corre cap a la Katerina. S'agenolla al seu costat i li obre els ulls amb els dits. Li pren el pols i després li fa la mateixa pregunta:

—Katerina, sóc en Fanis. ¿Pots parlar?

—M'han atacat, Fanis —li respon.

En Fanis tanca els ulls i deixa anar un sospir, alleugerit.

—M'han atacat —repeteix, mentre les llàgrimes li brollen dels ulls.

—Sí, sí. Ja ho veig —li respon amb serenitat en Fanis—. Ara et portaré a l'hospital i et farem proves. Sé que et fa mal, però aviat estaràs millor.

Fa un gest als infermers perquè posin la Katerina a la llitera i la traslladin a l'ambulància.

—¿És greu? —li pregunto a en Fanis, tot i que sé que encara és aviat perquè em respongui.

—A primera vista, no sembla que ho sigui. Però no ho sabré del cert fins que no li facin proves.

Ajorno la trucada a l'Adrianí per a quan em senti més tranquil, i faig una ullada al meu voltant. L'espectacle s'ha acabat i els espectadors abandonen les seves localitats. Només hi quedem la senyora que l'ha atès al principi, els dos vigilants de l'entrada

dels jutjats, en Vlasópulos i dos immigrants africans. Una mica més enllà hi ha una dona corpulenta connectada a uns cables parlant per telèfon gairebé a crits.

—¿Qui sou vosaltres? —pregunta en Vlasópulos als africans.

—Clients senyora Kharitos —fa l'un.

—Venir junts a jutjats —afegeix l'altre.

—¿D'on sou? —els pregunto.

—Del Senegal —diu el primer.

—Haureu d'anar a declarar —els diu en Vlasópulos.

Veig que un dels vigilants es treu les manilles de la butxaca del darrere i es dirigeix cap a un dels africans amb la intenció d'emmanillar-lo.

—¿Es pot saber què fas? —li pregunta astorat en Vlasópulos.

—Qui sap, potser l'han atacada ells —li respon l'altre vigilant amb aire de superioritat.

—Si haguessin estat ells, ¿creus que estarien aquí esperant que tu els detinguis, company?

El vigilant s'acovardeix, vol dir alguna cosa, però no troba cap ocurrència i guarda les manilles. El seu company, però, insisteix a fer-se l'espavilat.

—Si vols la meva opinió, s'hi han quedat per fer veure que són innocents —li diu a en Vlasópulos.

—No han estat ells, l'han atacat els teus amics d'Alba Daurada —esclata de sobte la dona—. Jo mateixa els he vist.

—¿Què has dit? ¡Va, torna-ho a dir! —li diu el guàrdia amb aire amenaçador.

—Pareu, ara no és el moment de discutir —els crido, i el guàrdia ho deixa córrer—. ¿Què ha vist exactament? —li pregunto a la dona.

—Jo era a l'entrada dels jutjats, esperant l'advocat. La noia sortia de l'edifici acompanyada dels seus clients. De sobte, dos joves amb camisa negra han irromput del no-res dalt d'una moto. Han anat per damunt de la vorera, un d'ells ha saltat de la moto, s'ha llençat sobre la noia i l'ha començat a colpejar amb un puny de ferro. Els dos africans ho han volgut impedir, però l'altre, el de la moto, els ha cridat: «Si us moveu, us mato, negres de merda». Quan la noia ha caigut a terra, l'agressor

l'ha deixat estar, ha pujat dalt de la moto i han fugit enmig del trànsit.

—¿Vosaltres no heu vist res? —pregunta en Vlasópulos als vigilants.

—Fèiem la nostra feina. A més, encara que haguéssim vist res, sempre hi ha tanta gent davant de l'entrada, que no hi parem atenció.

—Tampoc no hem sentit crits —afegeix el segon.

—Això és cert —afirma la dona—. Jo tampoc no he cridat, per por de rebre.

—¿S'ha fixat en la matrícula de la moto? —li pregunto.

—Estava aturada d'una manera que no es podia veure el número. Després el conductor ha sortit com un llamp.

En Vlasópulos es dirigeix cap a la senyora connectada als auriculars del mòbil, a veure si aconsegueix més informació.

—No, jo he arribat després de l'atac —li respon ella, i afegeix—: Pobrica, ¿havien de ser negres, els seus clients? ¿Que no n'hi ha del país?

Abans intubàvem els malalts, per alleugerir-los el dolor. Ara ens intubem solets al mòbil i acabem dient bestieses.

Els dos africans tampoc no s'han fixat en el número de la matrícula.

—Nosaltres miràvem Katerina —em diu un d'ells.

—Vosaltres dos m'haureu de fer una declaració per escrit —dic als dos vigilants. Després em giro cap als altres tres—. I vosaltres aneu a Prefectura, a declarar davant del sotsinspector.

—¿No hi puc anar demà? —pregunta la dona—. Si m'ajoren el judici, no em citaran fins d'aquí a sis mesos, i això amb una mica de sort.

En Vlasópulos s'apunta les dades de la dona i li diu que passi demà per comissaria. Després s'emporta els dos africans amb el cotxe patrulla.

—¿Vostè també ve, comissari? —em pregunta.

—No, aniré a l'hospital.

Abans d'anar-hi, però, busco una cantonada tranquil·la i truco a l'Adrianí. Li intento explicar els fets de la manera més indolora possible.

—A primera vista, no sembla que ens hàgim de preocupar gaire...

—¿I ara on és?

—En Fanis se l'ha endut a l'hospital a fer-li proves, per precaució.

No li'n dic res, de l'ambulància.

—¿No hi ha policia, als jutjats? —em pregunta.

—Sí, però l'han atacat a fora del recinte, al carrer.

—Me'n vaig a l'hospital.

—D'acord, ens trobem allí —li dic, i a continuació aturo un taxi.

Al llarg de tot el recorregut em turmenten dues qüestions. La primera és: ¿com sabien aquests malfactors que la Katerina tenia judici precisament avui? Una possibilitat, la més simple, és que l'hagin seguit i s'hagin posat en alerta quan l'han vist entrar als jutjats.

L'altra, la més difícil de demostrar, és que tenen gent de la seva corda a les dependències judicials i que els han avisat. Prefereixo la primera, que em sembla la més lògica, però també la més insulsa.

La segona qüestió és on eren els «guardaespatlles» de la meua filla. La Katerina fa mesos que rep amenaces d'Alba Daurada pel fet de defensar judicialment molts immigrants. En Zisis li havia assignat un grup de vellets de l'asil on treballa com a voluntari, convençut que els d'Alba Daurada no s'atrevirien a atacar uns avis i posar-se a la contra la gent. Però avui els avis no hi eren. ¿Per què? Això només ens ho pot dir la Katerina, quan estigui en condicions de parlar.

—¿Com veus la situació, company? —em pregunta el taxista.

—Igual que tu —li responc secament, perquè no estic d'humor per a tertúlies de cafè, que ara s'han traslladat als taxis, però sense el cafè.

—Ens enfonsem sense remei, amic meu —insisteix—. D'aquí a no res els passatgers sereu peixos i nosaltres submarins i us passejarem pel fons del golf Sarònic.

En Fanis ha traslladat la Katerina a la Unitat de Cardiologia, per tenir-la en observació. També li ha aconseguit una habitació individual. Al passadís em trobo l'Adrianí i la companya de pis de la Katerina, la Mània, que conversa amb l'Uli, però l'habitació és buida.

—Li estan fent un TAC —em diu l'Adrianí, quan veu la meua mirada—. Després potser també li hauran de fer una ressonància magnètica. Estem esperant.

Aprofito jo també per ancorar la meua angoixa una estona, però si em pensava que l'espera seria silenciosa i circumspecta, lamentablement m'equivocava.

—Escolta, ¿que no hi ha policia als jutjats? —em pregunta la meua dona.

Intento contenir-me, perquè tinc els nervis desfets.

—L'han atacat a l'entrada dels jutjats. Si s'hagués produït a dins, hi haurien intervingut. Els guàrdies de la porta no poden controlar també el carrer.

—Vols disculpar els teus companys. T'entenc, però aquesta no és la qüestió. L'han vist sortir de l'edifici en companyia dels dos nois negres i, quan se li han llençat al damunt, han pensat: «iBen fet, que n'apregui!», i l'han abandonat a la seva sort. iFins a quin punt ha arribat la policia!

El seu comentari em fa sortir de polleguera, però sé que probablement té raó.

—La culpa de tot sempre és de la policia —li dic—. Si dos veïns d'una escala es barallen, la culpa és de la policia, que no ha anat corrents a separar-los.

La Mània agafa l'Adrianí del braç, se l'emporta i comença a parlar-li en veu baixa. Penso que la Katerina va tenir molta sort de reprendre l'antiga amistat amb la Mània. La Mània li va donar suport quan en Zisis li va treure del cap la idea de marxar a l'estranger. La Mània va animar-la a obrir juntes el despatx i a trobar una sortida professional. Estic segur que ara també li farà costat, perquè és una excel·lent psicòloga i sap què cal fer. N'hi ha prou que la Katerina no pateixi cap seqüela important.

Truco a en Zisis a l'asil d'indigents per informar-lo de la situació. M'escolta sense interrompre'm i al final em pregunta amb una veu compungida:

—¿És greu?

—Encara no ho sabem. Li estan fent una ressonància.

—D'acord. Ara vinc.

—Abans de venir, et vull preguntar una cosa. Els guardaespalles que li havies assignat avui no hi eren. ¿Saps per quina raó?

—Quan aquest matí els he vist a l'asil, els he preguntat per què no eren amb la Katerina i m'han dit que avui no els necessitava. No és el primer cop que passa, per això no hi he donat importància.

No és el primer cop que passa, però no ho acabo d'entendre. Normalment la meua filla no fa servir l'escorta quan té feina al despatx. No pot ser que no sabés que avui tenia judici. Per tant, ¿per què els ha dit que no calia que l'acompanyessin?

Al passadís apareix la llitera amb la Katerina, que interromp el dubte que em rosega. En Fanis camina al seu costat i li agafa la mà. La Katerina té els ulls oberts, ens mira i somriu lleugerament.

Faig per apropar-m'hi, però l'Adrianí se m'avança i s'hi abraona impetuosament.

—Filla meua, ¿com et trobes? —li pregunta.

Es disposa a abraçar-la, però en Fanis la conté.

—Es troba bé, senyora Adrianí. Però tingues una mica de paciència i deixa'ns que primer l'acomodem a l'habitació.

L'expressió que fa em fa pensar que ens diu la veritat. Els portalliteres col·loquen la Katerina al llit. L'Adrianí fa un segon intent, aquest cop per entrar a l'habitació, però novament l'atura en Fanis.

—Tothom a l'habitació, no, senyora Adrianí. La Katerina està cansada i ha de reposar. —Fa una pausa i afegeix—: Que es quedi només la Mània.

—Sóc la seva mare, Fanis —protesta indignada l'Adrianí.

—Ja ho sé. La Mània no et prendrà el lloc. Només que la Katerina encara no ha badat boca i hauria de parlar. Li serà més fàcil parlar amb una psicòloga.

En Fanis entra a la cambra amb la Mània i tanca la porta.

La declaració que ha fet en Fanis, afirmant que la Katerina no té res seriós, em tranquil·litza i espero pacientment que m'arribi l'hora per parlar amb ella. M'apropo a la meva dona i l'agafo del braç.

—No té res important, això és el que compta —li dic—. Ja tindrem temps de veure-la quan estigui més tranquil·la.

—Sóc la seva mare i se'm trenca el cor quan veig la meva nena en una llitera d'hospital. I el meu gendre no em pot prohibir que parli amb la meva filla.

Per sort, no cal que la consoli, perquè en Fanis surt de l'habitació i ve cap a nosaltres.

—Les ferides són superficials —ens diu—. Una lleugera commoció per culpa del cop, que per sort no li ha tocat el cap. Més que res blaus a l'esquena i al maluc, això és tot. Evidentment té dolor, però li passarà. La tindrem aquesta nit en observació i demà ja se'n podrà anar a casa. —Es gira cap a la meva dona—. El problema és que pateix un xoc psicològic i no vol parlar. Per això he volgut que entrés primer la Mània. No ho he fet per ofendre't —li diu amb el seu habitual to serè.

L'Adrianí es llença als seus braços i es posa a plorar.

—Au, va, tranquil·litza't —li diu en Fanis—. No és res greu, t'ho prometo.

L'Adrianí segueix aferrada a ell i plora desconsolada.

En aquest moment apareix en Zisis. Veu l'Adrianí plorant en braços d'en Fanis i empal·lideix.

—Tranquil. És l'Adrianí, que ja no podia més —li explico.

Com si la tingués ensinistrada, l'Adrianí deixa de plorar, se separa del seu gendre i s'eixuga les llàgrimes amb els ulls.

—No, no, Lambros, no és res. Ja estic bé —li diu a en Zisis.

—¿Com ha passat? —em pregunta ell.

Li explico el que he pogut esbrinar dels testimonis presencials.

L'Uli se'ns acosta per assabentar-se també dels detalls. Fa dos anys que viu a Grècia amb la Mània i ha après prou grec per entendre-ho tot i per fer-se entendre, si fa no fa.

—Els neonazis alemanys ataquen turcs, pakistanesos, grecs... però alemanys no —comenta—. Els neonazis grecs ataquen grecs. Tot ho feu al revés —conclou.

Des que he vist la Katerina estesa enmig de la vorera, intento trobar desesperadament algú contra qui descarregar la meva fúria, i ho faig contra l'Uli.

—T'has adaptat de meravella a la vida grega, però la teva ascendència alemanya encara et traeix —li crido fora de mi—. ¿Que potser els neonazis alemanys fan classes? Si és així, els enviarem els nostres feixistes perquè n'apreguin.

En Zisis m'agafa del braç, perquè em calmi.

—Deixa-ho córrer. Els alemanys no entenen els intents que fem per posar-nos al dia.

—¿Amb què em surts ara? —li pregunto astorat.

—Durant l'ocupació alemanya, a aquests merdosos els anomenàvem col·laboracionistes i feixistes. Ara els diem neonazis. Això és la modernització a la grega, però els alemanys no ho entenen.

La porta de l'habitació s'obre i apareix la Mània. Tots correm cap a ella.

—Senyora Adrianí, entri a veure-la, però intenti no plorar ni cridar. Ha de descansar. —Espera que l'Adrianí entri a l'habitació i després es gira cap a tots nosaltres—. Les bones notícies ja les sabeu per boca d'en Fanis —ens diu.

—¿N'hi ha de dolentes? —li pregunta en Fanis, inquiet.

—No, però necessitarà una mica de temps perquè li passi l'en-surt —li explica—. Una cosa és saber que estàs amenaçada i una altra que t'ataquin de debò. A més, hi ha el fet que en el moment de l'agressió hi havia gent veient-ho, però que ningú no ha intervingut per aturar-los. Això agreuja el seu estat.

—Demà tornarà a casa —comenta en Fanis—. Es quedarà uns quants dies amb la seva mare, perquè la cuidi i descansi.

—D'això res de res. És millor que torni a la feina tan aviat com pugui —li respon categòricament la Mània—. S'ha de convèncer que el que li ha passat ha estat un accident, sense conseqüències per a la seva vida. Si es queda a casa i es passa el dia pensant-hi, serà pitjor. A més, al despatx hi seré jo per donar-li suport.

Una infermera entra amb el carret a l'habitació i l'Adrianí es veu obligada a sortir al passadís.

—Em sembla que està bé —em diu alleugerida—. Bé, parla i es posa a plorar, però això li passarà. Quan plores, et treus un pes de sobre. —Etziba el seu particular diagnòstic psicològic, com si li volgués portar la contrària a la Mània—. Entra a veure-ho tu mateix.

Li faig un gest a en Zisis, que m'acompanyi, perquè sé que la Katerina s'alegrarà de veure'l. M'acosto a ella i li agafo la mà, que té damunt del llençol, mentre amb l'altra mà li acaricio els cabells. En Zisis es queda discretament al costat de la porta.

—Ningú, pare, ningú —em murmura—. Veien com em colpejava amb els punys de ferro i ningú no ha fet res. ¡Amb tanta gent com hi havia! No han mogut un dit per aturar-lo.

Mentre ho diu, les llàgrimes li vessen dels ulls.

—Hi ha gent que està de part seva i d'altres que no —li diu en Zisis des de la porta—. Però la resta no hi està ni a favor ni en contra. Aquests, els que no volen problemes amb aquesta gentussa, són la majoria, Katerina.

—Filla, ¿et puc fer una pregunta? ¿Per què no duies els guardaespalles?

Després de fer-l'hi, em penedeixo del poli que porto a dins, que no és capaç de contenir-se, tot i que ara ja és massa tard.

—No em podien acompanyar, pare. Feia un sol de justícia i em feia por que es deshidratessin fins que acabés el judici.

—Només els havies de comprar una ampolla d'aigua al quiosc i s'haurien assegut a l'ombra. No els hauria passat res —li diu en Zisis—. A partir de demà, vindran amb tu, vagis on vagis. Ni que sigui per anar a comprar el diari.

—¿Així et pegaven a tu també, oncle Lambros? —li pregunta la Katerina.

—Com que m'he passat mitja vida rebent garrotades, et diré una cosa: has de seguir fent el que creus i dir-te a tu mateixa: «No, malparits, no us en sortireu». Només hi ha una cosa que no has de fer.

—¿Quina?

—No deixis que l'odi s'apoderi de tu. La convicció que fas el que és correcte t'ajudarà. L'odi t'acaba consumint i no et porta enlloc.

S'apropa al llit, s'inclina i li fa un petonet al front. La Kate-rina li estreny la mà. Tal com els veig, així, em pregunto si en Zisis no hauria estat, de fet, millor pare que jo per a la Katerina. Si més no en moments com aquests.

—Això és l'únic que em fa por —em diu en Zisis quan sortim al passadís.

—¿Què?

—L'odi. És molt seductor, el malparit.

—Ara tothom se n'anirà i es quedarà només la senyora Adriani per fer-li companyia —ens diu en Fanis—. Si sap que tots sou al passadís, preocupats, s'angoixarà i no li anirà gens bé.

—Fanis, ¿m'hi puc quedar a dormir aquesta nit? —li pregunta tímidament l'Adriani.

—Sí, però només si ella hi està d'acord.

L'Adriani i en Fanis entren a l'habitació, mentre el quartet restant marxem.